

*Burger Kálmánné Gimes Anna egyetemi tanár,
DSc (1931–2018)*

Elhunyt a hazai tudományos élet egyik *Nagygasszonya*. Tehetsége, szakképzettsége, szorgalma, ambiciózus alkata, kiváló angol nyelvi ismerete és férjének két gyermekük nevelésében való együttműködése alapozta meg, tette lehetővé *messze átlagon felüli oktatói és kutatói teljesítményét*.

A Közgazdasági Egyetemen kezdte, de az első év után a Gödöllői Egyetem agrárközgazdasági szakán folytatta egyetemi tanulmányait.

Pályafutása során több munkahelyen eredményes munkát végzett a fogyasztói szolgáltatások, a munkatermelékenység és az eszközhatékonyság, a nők gazdasági helyzete visszasságainak stb. vizsgálatával, *életének döntő részé azonban egyértelműen a mezőgazdasággal kapcsolatos kutatásra és oktatásra irányult*.

Kutatási tevékenységének az MTA Közgazdasági Intézete (1959–1967) volt a kiindulópontja. Mintegy keretet adott tevékenységének, hogy nyugdíjba vonulása után az Intézet külső munkatársaként folytatta tudományos munkáját (2001–2008). Főállású kutatóként oktatói tevékenységet nem tudott folytatni, mert a Közgazdaságtudományi Egyetem a hatvanas években – néhány személy kivételével – nem engedélyezte az oktatást az intézeti dolgozók számára.

Későbbi munkahelyei *egyetemeneken* voltak, ahol értelmszerűen *oktatással és kutatással egyaránt* igen intenzíven foglalkozott. A *Kertészeti Egyetemen* (1972–1988) egyetemi tanárként az Ökonómiai Intézet, később az Agrárgazdaságtani Tanszék vezetőjeként az agrárgazdaságtant oktatta. Két nagy sikerű tankönyvet írt, gazdag könyvtárat hozott létre a legújabb hazai és kül-

földi szakkönyvekkel, folyóiratokkal. Bár a tárgyat agrárgazdaságtannak nevezték, tartalmában az egész élelmiszer-vertikumot felölelte, általános közgazdasági alapokon, nemzetgazdasági kontextusban tárgyalta. Abban az időben új megközelítést jelentett az is, hogy az angol nyelvű nemzetközi szakirodalmat is integrálta, és kiemelten foglalkozott hazai viszonylatban olyan új jelenségekkel az élelmiszer-gazdaságban, mint a szolgáltatások, a pénz és hitel szerepe, a föld értéke és az élelmiszer-kereslet ár- és jövedelemrugalmassága.

Munkatársai között sok volt a fiatal pályakezdő, szigorúan, de értő kézzel irányította, segítette és ösztönözte szakmai fejlődésüket. Sokat tanulhattak tőle munkatársai: szakmai elhivatottságot, folyamatos érdeklődést, a dolgok reális megítélését. Kutatásaiba bevonta a fiatalokat, megtanította őket kutatni. Jó íráskészségét munkatársainak is átadta, sokakat megtanított a lényegre törő, szakmailag pontos, kellően megalapozott, tömör, ugyanakkor olvasmányos írásra.

Széles körű kapcsolatrendszerét felhasználva számos olyan külső előadót hívott meg a tanszékére, akiktől nemcsak a hallgatók, hanem munkatársai is sokat tanulhattak. Az Agrárgazdaságtani Tanszék oktatói állományát erősítette, hogy jó kapcsolatokat ápolt *Tomsányi Pál* akadémikussal. 2009-ben az MTA Fogyasztásgazdaságtani Munkabizottságának alapító tagjai voltak.

Később a *Szegedi Tudományegyetemen* (1988–2001) a Gazdaságföldrajzi Tanszék professzoraként és tanszékvezetőjeként a Mezőgazdaság földrajza, továbbá Afrika és

Dél-Amerika gazdaság- és társadalomföldrajza kurzusokat oktatta, és vezerte a Társadalomtudományi szakszemináriumot. A „Világ mezőgazdasága. Gazdaságföldrajzi áttekintés” c. tankönyvéből a földrajz szakos hallgatók számos évfolyama tanult. Oktatói és kutatói tevékenységét elismerve, 2000-ben a Szegedi Akadémiai Bizottság emlékérmét, illetve a Pedagógus Szolgálati Emlékérmét adományozták neki.

Oktatói tevékenysége mellett egyetemi állásai során is igen aktív tudományos tevékenységet fejtett ki.

1967–1968-ban kapott először ösztöndíjat az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságába, ahol az ösztöndíjasok között ő volt az egyetlen nő. 1967-ben – hazánkban elsőként – az Oxfordi Egyetem Agrárgazdaságtani Intézetében volt vendégkutató. Konferenciákra az adott körülmények miatt csak 40-es évei közepén kezdett járni, egyetemi tanárként. Nemzetközi elismeréséért és kapcsolatait jelentősen megnövelte, hogy 1976 júliusában a Kertészeti Egyetem oktatójaként részt vett az Agrárközgazdászok Nemzetközi Szövetségének (IAAI) Kenyában, Nairobiban rendezett kongresszusán, ahol hozzászólásával (A magyar mezőgazdaság szerepe nemzetközi áttekintéssel) igen jelentős elismerést kapott. Ezt követően szerte a világban ismert tudósként szerepelt, még az Egyesült Államokba is sok meghívást kapott, sőt két alkalommal előadói körutakat is szerveztek neki. Emlékezetes eseményként tartotta számon az 1988 augusztusában Argentínában, Buenos Airesben rendezett IAAI konferenciát, ahol előadást tartott A mezőgazdasági termelés növekedése a különböző fejlettségű országokban címmel. A konferenciára népes magyar küldöttséggel utazott ki és Csáki Csaba professzor, akadémikus lett megválasztva az intézmény elnökének.

Pályafutása során számos szakkönyvet, több tankönyvet és tudományos cikket, valamint tanulmányt publikált magyar és

külföldi kiadásokban. Kutatásaiba munkatársait is bevonta, a részeredményeket közös cikkekben publikálták, egyes kutatásokban Szép Katalinnal évtizedekkel később is együttműködött. A Szegedi Egyetemen elsősorban Kovács Csabával volt jó munkakapcsolatban, az évek során több közös publikációjuk született.

2010-ben Burgerné Gimes Anna *válogatott publikációiként* az alábbi könyveket nevezte meg:

Burgerné Gimes Anna (2010): Az Európai Unióba újonnan belépett és jelölt országok gazdasága. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 335 o.

Burgerné Gimes Anna (2006): Az egyéni (családi) mezőgazdasági üzemek helyzete napjainkban. AGROINFORM, 210 o.

Burgerné Gimes Anna (2002): A mezőgazdasági földtulajdon és földbérlet. Akadémiai Kiadó, 124 o.

Burgerné Gimes Anna (2001): A közép-európai átalakuló országok gazdaságának és mezőgazdaságának összehasonlító elemzése. Századvég, Budapest, 196 o.

Burger, A. (1994): The Agriculture of the World. Ashgate, 306 o.

Burgerné Gimes Anna (1992): A Világ Mezőgazdasága. Gazdaságföldrajzi Áttekintés. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 244 o.

Burger, A. (1983): Food Economics. Akadémiai Kiadó, 237 o.

Burgerné Gimes Anna (1980): Az élelmiszertermelés gazdaságtana (második bővített és átdolgozott kiadás). Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 379 o.

Burgerné Gimes Anna (1979): A zöldség- és gyümölcsfélék fogyasztása és kereslete (társzerzőkkel). Mezőgazdasági Kiadó, 180 o.

Burgerné Gimes Anna (1975): A háztartás és a szolgáltatások. Kossuth Könyvkiadó, 125 o.

Burgerné Gimes Anna (1974): Az élelmiszertermelés gazdaságtana. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 393 o.

Burger, A. (1970): Economic Problems

of Consumers' Services. Akadémiai Kiadó, Budapest, 264 o.

Burger Kálmánné (1969): A mezőgazdaság szerepe a népgazdaság növekedésében. Kossuth Könyvkiadó, 395 o.

Burger Kálmánné (1965): A fogyasztói szolgáltatások egyes közgazdasági kérdései. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 300 o.

Megjegyezte, hogy a fentiekén kívül 8 könyvrészlete és kb. 150 folyóiratekke is megjelent 2010-ig bezárólag.

A 2010 utáni publikációi közül kiemelkedően fontos és érdekfeszítő a 2014-ben megjelent *Előadásaim* c. könyve (Agroinform Kiadó, 2014, 734 o.), mely a szerző kongresszusokon, konferenciákon, külföldi egyetemeken és szakmai összejöveteleken tartott előadásait tartalmazza.

A könyvben a témakörök közül kiemelendők az alábbiak:

– a magyar és a világ mezőgazdasági fejlődésének és nemzetgazdaságon belüli szerepének vizsgálata;

– a mezőgazdaság birtokstruktúrájának alakulása hazánkban és a világ (ezen belül kiemelten Európa) országaiban;

– a földpiac, a földárak és a földbérleti díjak, a termőföld-értékelés problémáinak sokoldalú megközelítése (említést érdemel, hogy e fontos témakör *legelső kutatói közé* tartozott);

– a magyar mezőgazdaság EU-integrációjának eredményei és problémái.

Tanulságul szolgálhatnak a *könyv előszavában* olvasható sorok: „... külföldi előadásaimban sokkal többet szerepeltek a magyar kérdések, mert úgy véltem, hogy külföldön elsősorban a magyar helyzetet kell ismertetnem. Emellett azonban sokkal több volt a magyar helyzetre és gazdaságpolitikára elismerő kitétel, mint a bíráló. A hazai publikációimban és előadásaimban azonban fordított volt a helyzet (i. m. 13. o.).

A tudományos közéletben az MTA Agrártudományok Osztályán több tudományos bizottságnak, köztük az Agrárközgazdasági Bizottságnak, valamint az MTA Regionális Tudományos Bizottságának a tagja volt. Emellett az MTA Szegedi Bizottság, Közgazdasági és Gazdaságpolitikai Szakbizottság elnöke tisztségét töltötte be 1991 és 1999 között. Több nemzetközi szervezet (ISHS, IAAE, EAAE) stb. munkájában évtizedeken keresztül működött közre tagként, illetve vezető pozícióban.

Végül felmerül a kérdés: ilyen életteljesítmény mellett miként lehetséges, hogy Burgerné Gimes Anna nem lett akadémikus és egyetlen állami kitüntetést sem kapott?

Szabó Gábor – Szép Katalin –
Totth Gedeon